

Organiziranje Vatikanske države-Obsodba Puniša Račiča

POGODBA MED VATIKANOM IN ITALIJANSKO VLADO PODPISANA. — VATIKANSKA DRŽAVA SPREJETA V KROG EVROPSKIH DRŽAV. — AMERIKANCI PRISPEVAJO VATIKANU, DA ZGRADI NOVO RADIO POSTAJA.

Rim, Italija. — Te dni je bila formalno podpisana pogodba med Vatikanom in italijansko vlado. Vatikanska država je postala popolnoma neodvisna država, ki je priznana od drugih evropskih držav in je že tudi stopila v zvezo z njimi.

NOVI NE-MIRI MED STAVKARJI.

Stavkarji hočejo izčistiti stavkokaze iz tovarne. — Ustrelili šest policajev, ki so branili tovarno.

Gastonia, N. C. — Med stavkarji "Loray" tekstilnih tovarn so izbruhli novi nemiri. Pozvan je bil oddelek policije, da bi branil tovarno pred napadom, med tem so se pa iz teme naenkrat čuli usodepolni strelji, katerih žrtve so postali: policijski načelnik, Adderholt in še pet drugih policajev, vsi težko ranjeni.

Kakor se čuje, je organizator Beal navduševal delavce, naj gredo v tovarno in izčistijo stavkokaze, katerih se je še več nahajalo pri delu. Stavkarje je to ponovno navdalo z ogorčenjem, da so se takoj poteli na pot in hoteli napasti tovarno.

Po noči so se stavkarji približali tovarni. Kakor hitro pa je tovarno vodstvo opazilo nameravani napad, so takoj pozvali policijo, ki pa v temi ni mogla ničesar opraviti. Policaji niti niso imeli časa potegniti svoje orožje, ker vsakega je zadela korgla, kakor hitro se je pojavil v bližini tovarne. Do zdaj še niso prišli na sled, kdo je streljal, aretirali pa so že nad 40 oseb.

Prebivalstvo, živeče v bližini kjer se dogajajo izgrede, se zelo razburja in pritožuje. Stavkarji pa imajo naročilo od svojih voditeljev, naj vztrajajo in izčistijo vse stavkokaze.

Največ izmed stavkarjev je bilo v Loray tekstilnici zaposlenih že dolgo let in zato sploh nečejo iskati dela drugod ter le čakajo prilike, da zopet pričnejo z delom na svojem starem mestu.

SUHAČI V WISCONSIN ZA NOV ZAKON.

Milwaukee, Wis. — Suhači v Wisconsin se na vso moč prizadevajo, da bi postavljali uveljavila nov državni prohibicijski zakon, še na veliko bolj strogi podlagi, kakor je bil Seversonov zakon, katerega je ljudstvo nedavno odstranilo. Kakor se čuje, so pričeli s podobno kampanjo tudi suhači v New Yorku, Montani, Nevadi in Marylandu.

PRAZNOVANJE NEODVISNOSTI V BELGIJI.

Brussel, Belgija. — Belgijski parlament je volil za svoto \$695.000., katera naj se izda za javno praznovanje belgijske neodvisnosti. Belgija se je leta 1830 otrsela jarma danske vladarstva, za časa svetovne vojne pa je bila še huje ogrožena, a je bila tudi tedaj rešena pogube in postala zopet neodvisna.

— San Francisco, Kal. — Osem suhaških agentov pod vodstvom Charles McVeigha je obdolženih tatvine, da so pri iskanju opojnih pijač ukradli veliko množino sladkorja, katerega so potem razprodali. Pomožni federalni maršal je o tem uvedel preiskavo.

PREDSTAVLJANJE BITKE PRI CANTIGNY.

Na "Governor's Island" v New Yorku so nedavno priredili vojaške vaje, ki so predstavljale bitko pri Cantigny na Francoskem, izza časa svetovne vojne. Vojaki so naskakovali utrdbo in prodirali čez žične ovire.

PUNIŠA RAČIČ OBDOJEN. MUSLIMANI PROTI RUSIJI.

Obračunava Puniša Račiča zaključena. — Obsojen na 20 let ječe. — Hrvatje protestirajo in zahtevajo smrtno obsodbo.

Belgrad Jugosl. — Dne 7. junija je bila zaključena obravnava Puniša Račiča. Priznan je bil krivim umora Stefana Račiča, vodje Hrvaške seljaške stranke in še dveh drugih hrvaških poslancev, katere je ustrelil pred enim letom v parlamentarni zbornici. Vse okoliščine so pričale proti Račiču, toda sodniki so se ozirali tudi na to, da Račič ni storil potrebnega koraka, da bi preprečil napad, ko je Račičev uslužbenec izdal tajne načrte o nameravanem umoru in o tem obvestil Račiča in njegove prijatelje.

Vsled navedenih razlogov obsodba ni bila smrtna, kakor se je pričakovalo. V javnosti se je na splošno pričakovalo smrtno obsodbo, a stvar je izpadla drugače. — Puniša Račič je obsojen na 20 let ječe.

Popolnoma oproščena pa sta bila pri obravnavi Dragutin Jovanović in Toma Popović, ko se ni moglo dokazati, da bi v resnici eksistirala kakšna zarota in da bi bila tudi ta dva zapletena v zvezo z umorom.

Vlada je prepovedala izdati v javnost in poročati v časopisih o podrobnosti razprave, poročati je dovoljeno le o obsodbi, ki je bila izrečena po najdaljšem terminu, kar dopuščajo zakoni v Jugoslaviji.

Z obsodbo so najbolj nezadovoljni Hrvatje in bodo zahtevali, da se Račiča obsodi na smrt. V tem slučaju bodo Račičevi zagovorniki apelirali na višjo sodnijo.

Med tem se pa v javnosti širi govorica, da bo radi bivše Račičeve patriotične aktivnosti, ob priliki bližajočega poroda v kraljevi rodbini kralj Aleksander, Račiča pomilostil.

V srednji Aziji grozi vstaja proti Rusiji. — Habibullah podpira Muslmane. — Anglija preskrbi orožje in streliške.

Berlin, Nemčija. — Ruske oblasti v srednji Aziji postajajo zelo nerazne, ker pričakujejo izbruh vstaje "muslimanske vojske."

Kakor je bilo že poročano, so zadnji čas postajale zelo napete razmere med Afganistanom in rusko vlado. Ob meji so se že večkrat dogodili spopadi, kar je rodilo izzivanje in je sovraštvo od dne do dne narasčalo. Pred nekaj dnevi so ruski letalci bombardirali obmejna mesta v Afganistanu. Tako so zdaj razmere nastale napete do skrajnosti.

Neki nemški inženir, Schmidt, ki se nahaja v Afganistanu, poroča sledeče:

"V srednji Aziji se nahajata dva zelo fanatična elementa. Prvi je "sovjetizem", ki je po svojih nazorih zelo različen od sovjetov v Moskvi in se nahaja še daleč od popularnih idej. Drugi je pa fanatični "mohamedizem", kateremu na čelo se je postavil Habibullah, novi nasilni vladar v Afganistanu, ki skuša razširjati mohamedanske nauke po vsej srednji Aziji. Sovjetska vlada pa odločno postopa proti mohamedanizmu. Upeljala je nove zakone, ki so močno prizadeli Muslmane v verskih zadevah, glede žentive, vzgoje mladine in razmer med žentvom v javnosti."

Muslimani so vsled tega zelo ogorčeni. Čuje se, da se pripravljajo na splošno vstajo proti Rusiji. Od druge strani se pa tudi poroča, da Anglija pošilja upornikom orožje in strelivo in tako podpira kampanjo za vstajo.

Kdor v Amer. Slovincu oglasi, se mu kupec takoj oglasi!

KRIŽEM SVETA

— New York, N. Y. — Charles G. Dawes, novo imenovani ameriški poslanik za Anglijo, je te dni v spremstvu svoje soproge, Mrs. Dawes in nečaka Henry Dawesa odpotoval v London, da zasede svoje mesto. Henry Dawes je pred enim letom graduiral v Williams kolegiju. Pri svojem stricu bo zdaj ostal v službi kot privatni tajnik.

— Chicago, Ill. — Te dni so v Chicagi otvorili dve novi javni šoli in sicer eno, po imenu "Clara Barton school", na 7650 South Lincoln street, drugo, po imenu "Burnside school", pa na 650 East 91. street. Pri otvoritvi so bili navzoči glavni voditelji javnih šol in člani šolskega sveta za mesto Chicaga.

— Limoges, Francija. — Nad 600 oseb zbrane množice je te dni v Limoges, Francija, napadlo zapore in hotelo linčati Charleya Baratauda, ki je bil kriv dveh umorov in zato obsojen v dosmrtno ječo. Ogorčena množica je za morilca zahtevala smrt pod giljotino. Policija je z velikim trudom zadržala napad.

— Sofija, Bolgarija. — V okraju Haskovo, Bolgarija, so se pojavili veliki roji kobolic, ki ogrožajo uničiti vse poljske pridelke in rastlinstvo. Mobilizirani so vsi moški in ženske od 16. do 60. leta, da preganjajo in more škodljivih mrčes. Uničili so že nad 65 ton kobolic, a s tem mrčesa še niso mogli zatreti.

— Detroit, Mich. — V neki ozki ulici blizu hotela kjer je bila v službi, so našli mrtvo mrtvo 21 letno P. Le Clair. Irela je zvezane noge in usta zamašena. Drugi uslužbenec hotela trdijo, da so jo videli v družbi z nekim nepoznanim moškim okrog 12. uri ponoči.

ZA POČITNICE HOOVER OSTANE V WASHINGTONU.

Washington, D. C. — Predsednik Hoover se je te dni izrazil, da ne bo podaljšal svojih počitnic, ker ima nad glavo veliko težkega dela in radi tega ostane v Washingtonu. Podal se bo le na kratko potovanje v glavni stan v "Rapidan river" in na "Blue Ridge" gorovje v Virginiji.

ŠE DVE ŽRTVI PROHIBICIJE.

Internat. Falls, Minn. — Preteklo nedeljo je zopet dvoje nedolžnih življenj postalo žrtve suhaške podivjanosti. Ker na klic niso takoj ustavili svojih avtomobilov, so suhači pričeli streljati in strelji so bili usodepolni, ki so zahtevali svoje žrtve. V avtomobilih niso našli nobene pijače.

TUDI TESARJI IN ZIDARJI DOBIJO ZVIŠANO PLAČO.

Chicago, Ill. — Zastopniki unije stavbeniških delavcev in zastopniki "Building Construction Employers' association" so te dni podpisali pogodbo za zvišano plačo \$13.00 na dan. Poleg železostavbenih delavcev bodo dobivali navedeno plačo tudi zidarji in tesarji.

Iz Jugoslavije.

ZA IZENAČENJE PRAVOPISA IN TERMINOLOGIJE V JUGOSLAVIJI. — V ČOLNU DO ČRNEGA MORJA. — ROKOVNJAČI NA DOLENJSKEM. — RAZNOTERE DRUGE KRATKE VESTI.

Jugoslovanski filologi na delu.

Te dni je dovršila svoje delo komisija naših filologov v dvorani jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, razpravljala o izenačenju pravopisa in o srednješolski terminologiji. Komisiji je predsedoval član akademije univ. prof. dr. Tomislav Marečić, člani pa so beograjski univerzitetni profesor St. Kujbakin, tajnik srbske akademije znanosti in umetnosti dr. Aleksander Belič, zagrebški univerzitetni profesor in tajnik jugoslovanske akademije dr. Dragutin Boranič, univ. prof. dr. St. Ivšič in ljubljanski univ. prof. Ljuba Stojanovič se zaradi bolezni razprave ni mogel udeležiti. Komisija je zasedala od 21. do 26. maja ter je definitivno redigirala predlog o pravopisu, ki bo izročeno svetnemu ministru v odobritev. Komisija se ni bavila v vprašanju enotnega črkopisa in govora ter ob v tem pogledu ostalo še nadalje, kakor doslej. Komisija je bila sestavljena v početku julija 1926 ter je imela doslej štiri zasedanja, do čim se bo peto zasedanje vršilo koncem oktobra v Beogradu. Na tem zasedanju se je razpravljalo o enotni srednješolski terminologiji. Delo je ogromno in bo komaj gotovo v treh ali štirih letih, ker mnogi profesorji, ki prireajo terminologijo svoje stroke, niso poslali svojega gradiva, zaradi česar delo zastaja.

Tolpa 30 rokovnjačev.

Ze tretje leto skušajo v mesecu maju neznanj uzmoviti svojo srečo v St. Jerneju. Tudi letos so zopet poskusili in sicer ravno tam, kakor prejšnja leta, pri trgovki g. Zagorc. V noči od torke na sredo 19. maja po polnoči so se pojavili. Razmere jim morajo biti očitno dobro znane. Sreče, hvala Bogu, niso imeli, pasje lajanje jih je prepadilo. Pač pa so tisto noč — najbrž isti vlomilci — poskušali srečo še drugod. G. županu Videtu iz Zvabovega je bilo pokradenega okrog 100 litrov vina. Tudi tu so že lansko leto poskušali. Od tam je šla najbrž ista tolpa — okrog 30 jih je bilo — v Cerovi log, kamor so prišli že proti jutru. Pri dveh gospodarjih so skušali vlomiti, pa so jih zasliali, jih nekaj časa sledili proti Gorjancem, toda ker so vlomilci začeli streljati, jim niso mogli slediti dalje. Dan prej pa je blo pokradenega posestnika Škof iz Cerovega loga okrog 100 litrov vina. Najbrž so to isti tatje, ki so že par let v maju pri istih gospodarjih skušali vlomiti. Upamo, da pridejo tudi ti prej ali slej v roke pravici.

Kralj boter 12. sinu.

Maribor, 21. maja. — Mizarškemu mojstru in malemu posestniku Jakobu Ekselenski in njegovi ženi Antoniji se je pred dvema mesecema rodil v domači hiši Spodnji dol števil. 100 dvanajsti sin. Ekselenski je zaporil preke brezkega glavarja g. dr. Marko Ipavca Nj. Vel. kralja Aleksandra za botra novorojenčku. Koncem prejšnjega tedna je dospel iz kabinetne pisarne Nj. Vel. brzojavni odgovor, da kralj Aleksander sprejme zaproseno kumstvo. Za svojega zastopnika pri krstu je kralj določil majorja Mičiča, komandanta 2. bataljona 45. pešpolka v Mariboru. Slovesen krst se je vršil v nedeljo, dne 2. junija predpolodne ob 9. v župnijski cerkvi pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Gospod kraljev zastopnik se pripeljal na dom srečnih staršev in je v prosti slovenski hišici prevzel novorojenčka v kraljevo varstvo. Pri krstu je dobil sinček ime Aleksander.

Iz Novoga mesta: V petek 17. maja je neki kmet iz Trebelnega peljal z dvema konjema prašiča k mesarju Konciji. Ko so prašiča skladali, so se splašili konji in podrli na tla kmetovo ženo, ki je čuvala konje. Eno kolo ji je šlo čez rame. Konji so v divjem diru hiteli naprej in nikomur se ni posrežilo ustaviti jih, dokler niso zadeli ob cestni kanton in je eden padel. Ponesrečeno ženo je gostilničar Fabjan takoj odpeljal v žensko bolnico.

Splašeni konji povzročili nesrečo.

Iz Novoga mesta: V petek 17. maja je neki kmet iz Trebelnega peljal z dvema konjema prašiča k mesarju Konciji. Ko so prašiča skladali, so se splašili konji in podrli na tla kmetovo ženo, ki je čuvala konje. Eno kolo ji je šlo čez rame. Konji so v divjem diru hiteli naprej in nikomur se ni posrežilo ustaviti jih, dokler niso zadeli ob cestni kanton in je eden padel. Ponesrečeno ženo je gostilničar Fabjan takoj odpeljal v žensko bolnico.

V čolnu do Črnega morja.

Ta je pa ptič, hste rekli. Pa je res, kakaj kaj takega ni v naših krajih doslej še nikomur prišlo na misel, da bi čolnaril po naših vodah tja doli do Črnega morja.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevoj po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telefon: CANAL 0098

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Phone: CANAL 0098

Table with subscription rates: Za celo leto \$5.00, Za pol leta \$2.50, Za Chicago, Kanado in Evropo \$6.00, Za celo leto \$3.00, Za pol leta \$1.50

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedar imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Še fundamentalna ekonomska filozofija.

V članku "Novi vidik v industriji" sem podal vodilno misel, ki seva iz vladnega poročila odbora za proučevanje ekonomskih izprememb. Nikakor se nisem hotel s podano mislijo identificirati, ker misel je sicer tu, a kako se utegnejo razmere res razviti, to more pokazati šele bodočnost.

Lahko pa se podajo že zdaj kake opazke, ki postavljajo poročilo že zdaj v malo drugačno luč, dasi je vsekako treba gledati tudi na potek razvilita v prihodnosti.

V obče se lahko že zdaj trdi, da obsega poročilo primeroma malokaj, dasi so na poročilu delale dobre moči, in so sestavljale poročilo vrlo dolgo. In še to skromno malo nima pravega jedra, ne obsega praktičnih dognanj.

Bogati smo, zelo bogati, o tem ve ves svet, tudi sami najbolj vemo, da imamo, in svet nas zavida, in sami se radi s svojim bogastvom ponašamo. O tem ni oporekanja, ni nobenega dvoma. Ko pride praznovanje dneva naše neodvisnosti, bodo nastopili govorniki in bodo pokazovali na naše blagostanje in to blagostanje klicali za pričo naših narodnih čednosti in naše bogobojčnosti.

Enako dobro vemo, da imamo mnogo, silno mnogo raznih tovarn. To je vse, kakor je, in kakor se prikazuje.

Ampak, če nam poročilo odbora prikazuje, da je izdelek posameznega delavca v teku zadnjih devet let poskočil kar za petdeset odstotkov, ni prav nobenega povoda, da potisnemo klubuk za vrat in začnemo od veselja vriskati. Prav radi bi namreč tudi vedeli in našli, kako je to narodno bogastvo razdeljeno, in kako je v resnici vplivala tako povisana produkcija delavca na njegov resničen zaslužek, na njegovo mezdo.

Ali ni pravo politično krivoverstvo, ako se zatrjuje, da samole premožnejši sloji plačujejo davke? Ali je to res? Mnogi politiki jahajo tega konjička, in jahajo zelo dobro pri taki politiki. Ali se pa ozrejo, kako jahajo drugi?

Enako krivoverstvo je tudi, ako se poudarja, da narodno blagostanje pomeni, da imajo lahko v vsaki koči kurečino v lonecu. Ali res? Ko bi šlo po tej teoriji, bi imel lahko vsak ameriški delavec piščeta na mizi vsak dan, in poleg še mnogo kurečine na dvorišču tudi za bodočnost.

Ampak kako je v resnici s temi piščeti? Morda je mnogo piščet, a težko, težko je pridejo na mizo ameriškega delavca, ker delavec bi bil večinoma lačen, ako bi imel le to kurjo prehrano.

Ako so naše Zedinjene države res najbogatejša dežela na svetu, ni na vsem svetu dežele, kjer bi tako npenako porazdeljenje tega bogastva pouzročalo toliko trpljenja in prave bede. Morda bi se zdelo tako naziranje na prvi hip pretumno, prepesimistično. Mogoče, nihče pa ne more zanikati, da ameriški delavec ne dobi tega, in za zelo dolgo dobo nazaj ni dobil tega, česar potrebuje za dostojno življenje. In govorniki odkrito. Ako se delavstvo ne zediní, in ne bo zedinjeno s pomočjo pametnih državnih odredb, ne bode nikoli dobilo tega, kar mu po vsi pravici gre.

In pri tem je treba z vso odkritostjo še eno povedati delavstvu samemu. Vse hvalje vredno je, da se delavstvo prizadeva za zedinjenje, da doseže svoje pravice, ampak zopet poudarja papež Leon XIII., da delavstvo potrebuje pri tem po-

moč od strani države in enostavnega razloga, ker mu je ta pomoč potrebna, in si je delavstvo samo ne more poskrbeti, naj se še tako prizadeva.

Vse kaže, da imenovano poročilo vse preveč zida na dejstvu, ki nikakor niso tako gotova. Mogoče, da je prišlo mestoma in časoma delavstvo do takega stališča, da je razmerje delavca do delodajalca nekako pravično in pravilno, ampak tako razmerje nikakor ni splošno. Vse preveč je še pogodb znanih pod označbo "yellow-dogs". Borba proti delavskim unijam traja z vso vehemenco naprej. Kompanijske unije, ki niso na mestu pod nobenimi pogoji, še naprej dražijo delavstvo, in komaj se je pokazala šele zarja dneva, da se v vsakem slučaju pride za delavstvo do pravičnega kontrakta za delo.

Morda smo res Amerikanci najbogatejši narod na svetu, naš delavec prekaša evropskega za več ko tri sto odstotkov. Morda je tako, priznamo. Ampak kako je to bogastvo razdeljeno? In kakšen delež pripade pri tem proizvajanju delavcu?

DOPIS IZ NOVE LJUBLJANE.

Euclid, Ohio.

Danes, ko to pišem, obhaja naša naselbina krstitev nove Ljubljane. O tej slavnosti se je že poprej veliko poročalo in pisalo. Zdaj, ko se vrši celi program, imamo zelo krasno vreme, kakor nalašč za to.

V domovini kličejo bela Ljubljana, tukaj je pa vse v zelenju in bi bilo boljše, ako bi klicali "zelena" Ljubljana.

Zraven te Ljubljane se gradi velika nova tovarna, ki bo potrebovala več delavcev kakor samo Ljubljancane. Ker se pa ljudje vedno selijo in iščejo dela, je kar gotovo, da se bodo začeli v obilnem številu seliti v našo Ljubljano. Saj lotov je še veliko praznih, hiše pa kar rastejo, kakor gobe po dežju.

Iz ljubljanske reklame je razvidno, da je naša želja, da bi se Slovenci naselili kolikor mogoče skupaj v novi Ljubljani in v čim večjem številu.

Zadnjih par let je kličena v veliko zadovoljnost vseh, prav dobro napredovala. Je vse moderno, nič ne manjka. Kdor ne veruje, naj se sam prepriča.

Kar pa katoliška družina najprej preskrbi, kadar se seli, je katoliška cerkev in šola. To oboje zadnje leto pri nas zelo dobro napreduje. Občudovanja vredno je, kar so naše č. šolske sestre storile. Preveč bi bilo vse to za opisati.

Kamor koli človek pogleda, povsod je opaziti njih delo in skrbnost, najsibo pri otrocih ali pri oskrbovanju in kinčanju cerkve. Dokler nismo imeli šolskih sester, je cerkev izgledala kot hiša, ki nima skrbne gospodinje. Lahko bi se reklo, da smo tukaj tri vrste ljudi, ki vsaki po svoje dela za faro. Kar je glavno, da si tukaj gmotno pomagamo naprej, v ta namen prirejujemo veselice in igre. Teh je vedno dovolj. Ene vrste ljudje so tukaj, da

radi na veselice gredo in s tem veliko pomagajo. Drugi imajo zopet veselje delati na teh prireditvah, ravno ti pa menda največ delajo za napredek. Tretji so pa ljudje, ki nimajo veselja ne za eno, ne za drugo, pač pa zelo radi v cerkev hodijo in z rednimi prispevki tudi storijo svojo dolžnost.

V vsem tem se vidi, da pri nas vlada najlepša sloga, v slovi je pa moč, kakor pravi pregovor. Začeli smo že tudi zbirati sklad za novo župnišče. Kedar se prične zidati, še ni znano.

Prvo sv. obhajilo smo imeli dne 26. maja. Ta krasni prizor je težko opisati. Menda ni ostalo nobeno oko suho, ko so otroci, prvo obhajanci, dospeli v cerkev počjo slovensko pesem in v spremstvu vseh šolskih otrok in sester. Krasen je bil tudi prizor pri sv. obhajilu, ko so mali otroci s cvetjem v roki spremljali posameznika k obhajilni mizi.

Slavnostno predstavo so imeli otroci fare sv. Kristine v nedeljo, dne 3. junja, ob prazniku 20 letnice mašništva našega č. g. župnika, bilo je zelo lepo.

Dne 28. julija bo blagoslovljenje kipa naše patrone sv. Kristine. Ob tej priliki tudi upamo, da bomo imeli veliko slavnost, temu primerno.

Altarno društvo je zgubilo eno najboljšo članico, Mrs. Frances Logar. Bila je delavna in požrtvovalna že od začetka, ko se je fara ustanovila. Do zadnjega je bila vedno na delu in prizadevala za napredek fare. Njen krasni pogreb je pričal, da je bila povsod zelo priljubljena.

Pri avtomobilski nezgodi se je precej hudo poškodovala na glavi Mrs. Mary Lokačko. Tudi za vseslov. kat. šoh je tukaj veliko zanimanja. Natančnega števila še ne vemo, koliko se nas udeleži shoda.

Pri vsem mojem dopisu pa tudi ne smem pozabiti naše krajljice in ji častitati za slavno zmago, katero si je pa v resnici

tuji pošteno zaslužila. Pozdrav iz naše nove Ljubljane vsem čitateljem tega lista!

Ljubljancanka.

KAJ JE NOVEGA V NAŠI PIJONIRSKI NASELBINI?

St. Stephen, Minn.

Smrtna kosa zadnje čase pri nas precej močno žanje. O drugih slučajih, kakor tudi o smrti Marjane Trobec, je bilo že poročano. Pred dobrim mesecem smo tudi položili k večnemu počitku tu rojeno Mrs. Henry Delers, rojeno Teresa Blenkuš, ki je umrla v svoji cvetni mladosti 24 let.

Bila še ni eno leto poročena, ko jo je napadla huda bolezen, kateri je končno podlegla. V srce se je smilila človeku, ko bi tako rada ozdravela, pa tu kruta morilka ji je utrgala nit življenja.

Zapustila je hčerko, ki je samo par tednov pred njeno smrtjo zagledala luč sveta. Nadalje zapuščala globoko potrtega soproga, staršice, štiri sestre, tri brate in več drugih sorodnikov. Bila je nečakinja Rev. J. J. Omana. — Sveti naj večna luč! Ostalim pa naše sožalje.

Praznik sv. Rešnjega Telesa smo kot navadno, praznovali s procesijo na prostem s štirimi blagoslovi. Slovesno smo jo opravil Rev. Joseph Trobec, asistiral sta pa Rev. dr. J. Seliskar in domači g. župnik. Procesijo je vodil Rev. dr. J. Seliskar. Dal Bog svoj blagoslov ljudstvu in polju.

Šola v bližini cerkve je bila dovršena dne 31. maja. Ravno isti dan so imeli graduacijo v "Crosier College", Onamia Minn. Tam je oddaljeno od tu 63 milj. Tam zahaja v šolo tudi 6 naših mladeničev (oz. fantičev) in to so sledeči: Edwin Oman, Math Blenkuš, Frank, Joseph in John Smerke in James Trobec. Graduacijo višje šole je bilo ta dan 6 in med njimi tudi Frank in Joseph Smerke, slednji šole 16 let star.

Program je bil zelo lep in so se vsi prav zadovoljni vrnili domov. Tudi od tukaj se je odpeljalo 6 avtomobilov ljudi, ki so se udeležili slavnosti pri graduaciji.

V navedeni kolegij se sprejemajo le taki učenci, ki imajo voljo postati duhovniki. Dal Bog vsem vztrajati! Kmalu se vrne domov na počitnice tudi William Tarman iz Columbus, O.

Naš preljubljeni g. župnik so že dolgo bolni, a zadnji čas se jim je obrnilo nekoliko na bolje. Upamo in želimo, da bi kmalu ozdraveli in se vrnili med nas.

Polja in travniki kažejo še dosti lepo, ako ravno se mrzlo vreme ne loči od nas, zato upamo na dobro leto. Tudi poroko bomo kmalu imeli. Na oklicih sta Marie Blenkuš in John Murphy.

Otroke za slovesno obhajilo pripravljajo Rev. Dunne iz

Veliko povabljenih — pa le malo jih pride. — Liderjem slovenskih takozvanih "ajzenponarskih" socialistov, pred katerimi koraka na čelu znana trojica Zavrtnik-Molek-Zaje zadnje čase ne cvete več pšenica, kakor je do zadnjih časov. Vzrok: "You can not fool the people all the time..."

Zadnja politična predorientacija nekaterih clevelandčanov jasno govori, da je nastalo med njimi in lawndalsko kličko pravo vojno razmerje. Dr. Kern in mnogi drugi clevelandski slovenski inteligenti, ki so socialistično kličko zagovarjali in držali roko nad njimi, so jih zapustili. Niti v odbor nočejo več z njimi, kakor to pokazuje zadnja konvencija. Zavrtnik je politično izgrajal in ker je to najbrže uvidel, zato so sklenili hi duhovnemu krmilu postaviti Moleka. Temu se je protivil velik del trezine in prevdarne delegacije, kateri je oddal glasove za Kobala, ki je sicer liberalnega prepričanja, toda zmernen in ne z ekstremnim političnim fanatizmom obojen, kakor n. pr. Zavrtnik-Molek. — Tako je nastalo v SNPJ, nekako duhovno opredeljenje, iz katerega se zna izemiti še skrajno ostra borba med duhovi. Gospada na Lawndale jih je dobila z ravno isto palico, s katero je ona dajala udarce drugim. To pride sigurno. Mladim inteligentom kot Kobalu, družini in mnogim drugim se je silno umetno masilo usta, a za

zimi vsaki dan. Dežja pade le malo, vsake tri mesece ga komaj vidimo; narod se pa največ zanima za poljedelstvo. Naj za enkrat zadostuje to poročilo iz našega krasnega Phoenixa, pa še drugič kaj več.

TO IN ONO IZ PEŠČENE ARIZONE.

Phoenix, Ariz.

Podpisani poročam par vrstic kako se imamo pri nas v Arizoni. Naj poročam, da Phoenix že šteje sedaj okrog 80.000 prebivalcev razne narodnosti.

Tukaj so farme po okolici, v mestu imamo pa tudi velike hotele in veletrgovine. Dne 31. maja je v višji šoli graduiralo 107 učencev. Med njimi je bila tudi naša 16 letna hčerka, Anica Kasun. Bil je ganljiv prizor. Tudi je nastopilo veliko govornikov, ki so se izrazili, da Phoenix ima najboljšo šole v Zd. državah.

Katoličani imamo tudi krasne šole, katere obiskuje nad 3.600 otrok (izmed teh največ irske narodnosti). Slovencev ni skoraj nikogar, od hrvaških družin pa okrog 5.

Vreme imamo tukaj prav ugodno, solnce sije poleti in po-

zdrav vsem čitateljem tega lista. George N. Kasun.

ROJAKOM V FRONTENAC, KANSAS IN OKOLICI!

Frontenac, Kans.

Ta teden nas obišče slovenski misijonar P. Odilo Hajnskec O. F. M. Pobožnosti bomo imeli v petek 14. junija, v soboto 15. junija in v nedeljo. V petek in v soboto bo zvečer ob pol osmih slovenska pridiga. Po pridigi spovedovanje. V soboto zjutraj bo sv. maša ob 5. uri za one, ki gredo na delo. V nedeljo zjutraj bo skupno sv. obhajilo Društva sv. Roka K. S. K. Jednote. Vse pobožnosti se bodo vršile v cerkvi presv. Sreca Jezusovega v Frontenac, Kansas. Rojaki, pokazimo, da smo še kristjani, katoličani! Na svidenje tudi onim na Breazy Hill in v Franklin-u!

Poročevalec.

PODLISTEK BOJ ZA NEVESTE.

BURKA V ŠTIRIH DEJANJH.

Smola: Temu je kriv Vrabc; v petah je slab, toda drugače dober delavec. No pa...

Anica: Ker je bilo še do časa vlaka, vedla me je gospa na vrt in mi postregla s kavo, potem pa sem se vrnila.

Smola (odmor. Smola in Drmota se spogledata, tajno Drmoti): Kaj pravite k temu?

Drmota (tudi tako): Do zdaj je morebiti v redu, ali na nevarni poti je — zdaj jo vloyim. Ali si se vozila sama?

Smola (se obrne proti Anici, tako da kaže Drmoti hrbet): Ali si se vozila sama?

Anica: V tretjem razredu.

Drmota (spet potajno strogo): Naj neha s tretjim razredom. (Sufluje zelo slad-

ko.) Ali si se vozila sama?

Smola (tudi tako): Ali si se vozila sama?

Anica: Sama se nisem vozila — kaj pa to pomeni?

Drmota (spet tajno, strogo): Saj se vas ne vpraša, kaj to pomeni. Ali si se vozila sama?

Smola (srdit se obrne k Drmoti): Tako ne izvemo ničesar od nje. "Ali si se vozila sama?" Vi ste lep preiskovalen sodnik. Kako drugo bolj zvito vprašanje.

Anica (zase): Moj Bog, meni je tesno pri srcu.

Drmota (tajno strogo): Jo že imam. (Postavi Smolo v pozicijo, v kateri je bil preje in sufluje): Ali si se vračala tako, kakor si se vozila tje?

Smola (ponavljaj): Ali si se vračala tako, kakor si se vozila tje?

Anica (zase): Na to smelo lahko odgovorim z da (glasno): Tako je!

Smola (tajno strogo): No, kaj pa zdaj? (Se zopet obrne k Drmoti.)

Drmota (dolga pavza. Drmota postavi Smolo zopet v prejšnjo pozicijo in mu sufluje): Ali si se vozila sama?

Smola (razjarjen): Pojte k vragu s svojim (parodira) Ali si se vozila sama? (Glasno, strogo): Anica, pridi sem! Ti me poznaš. Kako je doslej bilo? Kdo je bil nazaj grede v tvojem kupeju?

Anica: Z menoj, oče? — Njkd.

Smola: Ali si se vozila sama?

Drmota (zadovoljno): Vidite, da ste že zopet tam: "Ali si se vozila sama?" To je najlepše vprašanje.

Smola: Molčite (glasno): Na dan z resnico! Saj me poznaš!

Anica: Ali kdo vam je rekel...

Drmota (udari se ob prsa): Jaz sem to od nekoga zvedel.

Anica: Vi grdoba?

Smola: On ve, da ni lep. Zdaj pa govori, s kom si se vračala in kaj se je v kupeju zgodilo?

Anica (poklekne): Jaz za to ne morem.

Drmota: To pravi vsaka.

Smola (lomi si roke): Torej resnica!

Anica: On me je tja spremlil.

Smola: Kam — tja?

Anica: Do Petrovč.

Drmota: To je laž! Nazaj grede sta se seznanila. On je to podal.

Smola: Kaj je bilo v Petrovčah, tega nam ni treba vprašati.

Anica (radostno): Tako!

Smola: In ta tvoj novi ljubček?

Anica (goreče): Je ubog, ali ima gorko srce, katero bije le zame. Njegova hočem ostati, oče, Bunke pa niti videti več ne maram.

Drmota: Tu se mora energično poseči vmes.

Smola (jezno): Dosti! Zdaj bom pa jaz govoril. Zdaj pričanja oče svoje rabeljsko delo! Priznal si svoj greh, to je res. Vendar pa, ali misliš, da jaz, tvoj oče in tvoja mati v to privoliva? Poznaš me, da nisem slab človek, s katerim bi se igralo.

Drmota (šepeta Anici): 27 let pri vojakih, pri vsaki parad...

Smola (gre v sobo): Odpora ne poznam, ali poslušam in se odrečem, ali pa so tam duri! — Neposlušnega otroka ne trpim v hiši.

Anica (se ustraši): Oče so grozni! (Pogleda Drmoto): Sosed, svetuj!

Drmota (tajno Anici): Samo jaz vem svetovati! Glejte, da se iz tega izkopljete!

Anica: Ali kako? Oče se strahovito je-

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR.

16 Nedelja — 4. po bink.
17 Ponedeljek — Adolf.
18 Torek — Efrein.
19 Sreda — Julijana.
20 Četrtek — Silverij.
21 Petek — Alojzij.
22 Sobota — Pavlin.

Rev. K. Zakrajšek:

ČETRTRA NEDELJA PO BINKOŠTIH.

Človek, samo majhen del božjega stvarstva zaznava, samo toliko, kolikor ga vidi, sliši, vonja, okuša in otipa. Velikanski del je za skrit pred njegovim zaznanjem.

Še večje pa je stvarjenje božje, ki je nad naravo, nad snovjo, to je v vrsti duhov.

Da so duhovi, veruje ves človeški rod, tudi brezverni. Sedanje čase je nauk o duhovih posebno krepko zastopan po takozvanem spiritizmu, to je klicanju duhov. Je sicer to velik zmotni nauk, vendar pa priznava nadnaravni svet duhov in skuša stopiti z njim v zvezo.

Da, Bog je ustvaril poleg vidnih stvari še neskončni nevidni svet duhov, katere imenujemo angelji, ki so čisti duhovi, ki imajo um in voljo, ne pa telesa.

1. Da so angelji, vemo iz razodenja božjega. V starem zakonu in novem, bi rekli, ni skoraj strani, kjer bi ne bili omenjeni. Tako na pr. ko je Bog izgnal Adama in Evo iz raja, je postavil pred vhod keruba. Ko je Abraham hotel žrtvovati sina, se mu je angelj prikazal. Ko je Jakob zaspal, je videl lestvo z zemlje v nebo, po kateri so hodili angelji. Mlademu Tobiji je poslal nadangelja Rafaela. In tako dalje. In v novem jih srečujemo nešteto krat v življenju Zveličarjevem. Nadangel je oznanil Mariji njegovo rojstvo. Sv. Jožefu se je prikazal angel, da naj beži, in pozneje, naj se vrne domov. V puščavi so mu angelji stregli, ko je premagal skušnjave. Na oljski gori so ga potrdili angelji. In sam je povedal o angeljih varuhih otrok, ki jih varujejo itd. Kdor toraj veruje v Boga, mora verovati tudi v angelje.

2. Te duhove imenujemo angelje, ki je grška beseda in pomenja poslanca. Poslanca jih imenujemo za to, ker jih je Bog pošiljal in jih še pošilja, da se prikazujejo človeku, da izvrše kako posebno njegovo nalogo, kar je razvidno iz večine mest, kjer se omenja. Povsodi so se prikazali, da so izvršili posebno poslanstvo božje do ljudi.

To so čisti duhovi, brez telesa. Kot taki so živa bitja, ki živijo večno duhovno življenje s svojim Bogom v večni slavi in blaženosti, kateremu služijo v neskončni udanosti in ljubezni. Imajo um, da spoznavajo, mislijo in razumevajo. Imajo pa tudi prosto voljo, da vse izvršujejo ne kot mrtve stvari, prisiljeno, temveč iz proste svoje volje.

3. Ta čista duhovna bitja je pa Bog ustvaril, da ga časte in mu služijo, in da ljudi varujejo.

Te neskončne trupe so po sv. pismu razdeljene v devet korov: Angelji, Nadangelji, Poglavarstva, Oblasti, Moči, Gospodstva, Troni, Kerubi in Serafi. Zato vsa ta našeta množica neprestano časti in proslavlja svojega Boga in mu kliče v nezmeri udanosti: "Svet, svet, svet si Ti, o, Bog!"

Druga njih naloga je, da varujejo ljudi. Po besedah Jezusovih, dobi vsak človek svojega angelja na svet v življenje, da ga varuje, svari in opominja in da moli zanj in mu tako pomaga pri zveličanju svoje duše. Po glasu vesti čujemo vsi njegov svarilni ali bodrilni klic neprestano v svoji duši.

Zato, bodimo hvaležni dobremu Bogu, da nam je dal tako močne varuhe v življenju! Zavedajmo se pa vsikdar njegove priučujočnosti in poslušajmo ga, ko nas svari pred hudim, in nas opominja k dobremu! Nam hoče dobro.

Izročajmo se mu pa vsako jutro in vsaki večer in se izročimo njegovemu vodstvu! Posebno v skušnjavah kličimo k njemu za pomoč! Amen.

RAZNOTEROSTI.

ZAGONETNA ZAKONSKA ŽALOIGRA.

Iz neke hiše v dunajskem Pratru so se neke nedelje zvečer začeli strelati. Ko je stopil v hišo policijski stražnik, je našel soprogo majorja Friderika Seidla vsó krvavo, večkrat ranjeno, vendar se pri zavesti. Medtem, ko je major Seidl zatrdel, da je njegova žena poizkusila samoumor, je rekla umirajoča: "To ni res! Moj mož me je ustrelil!" Ko je došla reševalna postaja, je žena umrla. Preiskava je ugotovila dva strela v levo, en strel v desno prsno stran, tudi desna roka nad komolcem je bila prestreljena. Samokres je ležal poleg žene. Komisija je mnenja, da je nemogoče, da bi si težke poškodbe žena sama prizadejala, posebno v gornji del desne roke se žena ni mogla sama ustreliti. Major Seidl, ki je bil aretiran, pripoveduje zgodbo o samoumori, vendar govore vse okoliščine proti temu.

PODJETEN BEGUNEC.

Kavkaški begunec Čvirkin je v Parizu poskušal najrazlič-

nejše poklice. Bil je po vrsti nosač, mlekar, likar, nočni čuvaj in celo utopljenec. (Za 300 frankov se je dvakrat na dan vrnil v Seine, da ga rešuje rečna policija, katere je potrebna vaj.) Naposled je postal čuvaj pri nekem predmestnem vrtnarju. Tu se mu je nasmehnila usoda. Čvirkin je posinovil nekega potepinskega piščanca brez gospodarja: pobegnul je menda z voza, ki ga je peljal z večjo družbo k mesarju. Piščanec se je razvil v petelinčka in zelo vzljubil novega očeta, a naposled ga je slučajno povelil avtomobil baš ko se je kopal v cestnem prahu. Čvirkin se je pritožil, rekši da je opazoval dogodek iz svoje ute na vrtu. Dobil je 12 frankov odškodnine in še 52 frankov 75 centimov za razburjenje ter sodne izdatke. To mu je bilo jako všeč in je takoj izkoristil naključje.

Nakupil je mnogo piščancev in jih navadil na avtomobilsko hupo. Morali so priteči po prošni, čim se je oglašila "godba". Seveda so potem leteli piščanci kakor neumni pod kolesa

vsakemu osebnemu ali tovarnemu avtomobilu, junaško poginili in svojemu gojitelju zapustili pravico do odškodnine. Tekom dveh mesecev je izgovoril Čvirkin sedem kokoši in do 30 piščancev. Veselil se je za služka v znesku več tisoč frankov in je že premišljeval, kaj bo začel z denarjem. A nevoščljive oblasti so odredile preiskavo, da se dožene, kod se prav za prav pasejo te nesrečne koklje. Zvedeli so gori navedeno zanimivo zgodbo. Čvirkinova visokoteleča upanja so šla "po prahu".

BOJ NA BALKANSKIH TRGIH.

Balkanske države so po prirodi zelo bogate, a primanjkuje jim denarja in izkustva. Zato morajo pustiti v deželo inozemske kapitaliste, da organizirajo industrijo. Borba se vrši predvsem med Nemci, Francozi in Angleži. "Berliner Tagblatt" se pritožuje, da se v poslednjem času močno širi francoski vpliv. Tako se je posrečilo "Francozom, da so dobili naročilo preurediti vse bolgarske železnice in pomorske luke. Dela bodo trajala približno 12 let. V Jugoslaviji so Francozi kupili dalmatinsko podjetje Sufid, ki proizvaža iz vodnih sil Dalmacije elektriko in je bilo doslej v italijanski posesti. Francozi so se obvezali, da vložijo v podjetje do 450 milijonov frankov in vporablja v njem le domače delavstvo. Tekom 5. let mora biti tudi naobraženo vodilno delovstvo v tričetrtinski večini jugoslovansko. Pred kratkim je jugoslovanska vlada izročila Francozom melioracijska (izsuševalna) dela pri Pančevu ne daleč od Beograda, kjer gre za kupčijo 300 milijonov dinarjev. To je slo na škodo Nemcev. Berliner Tagblatt pravi, da so Jugoslavi storičili to iz političnih razlogov, in sicer radi neurejenih predvojnih dolgov Franciji. Z gospodarskimi ugodnostmi, ki jih dajo Francozom, bi si radi pridobili v Parizu boljše plačilne pogoje.

Ravno tako se opaža gospodarsko prodiranje Francozov v Romuniji.

SANJE IN SPANJE.

Na Dunaju je predaval vodja psihijatrične klinike prof. dr. Potzl o zanimivih in zelo težavnih eksperimentih, ki jih je napravil, da bi ugotovil, kaj je na sanjah. Prof. Potzl je pristaš Freudovih psihoanalitičnih teorij o tem predmetu in mu je šlo v prvi vrsti za dokaz o pravilnosti teh teorij. V malenkostnih odlomkih sekunde, kolikor so trajali posamezni eksperimenti s številnimi osebami, je mogel ugotoviti, da pridejo slike, ki jih ujame oko v tem kratkem času

ODDA SE. Leno mobilirana soba v najem, prvo nadstropje spredaj, pri slovenski družini. Zenska ima prednost. Vprašajte telefonično: Roosevelt 8773.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za prevoz — drva in prevajanje pohištva ob času selitve.

Pokličite

Telefon: ROOSEVELT 8221.

Louis Stritar

2018 W. 21st Place. Chicago, Ill.

Phone: Canal 4340

Vinko Arbanas

EDINI SLOV. CVETLIČAR V CHICAGU.

1320 W. 18th St. Chicago

Venče za pogrehe, šopke za neveste in vse v to stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu. Dostavljam na dom.

večinoma v sanje naslednje noči. Baš postranske stvari tvorijo glavno vsebino sanj. To si razlaga psihoanalitična teorija s tem, da potrebujejo te postranskosti nekakšnega naknadnega dozoretja. Sanje niso služka v znesku več tisoč frankov, kar so menili pred Freudom, namreč motila spanja, temveč njegovi čuvaji.

ANGLEŽI SE ODDOLŽUJEJO SV. IVANI D'ARC.

V Farnhamu, grofija Surrey, so položili dne 23. maja temeljni kamen za cerkev, ki bo posvečena sv. Ivani d'Arc. Cerkev bo stala na griču nasproti gradu Beaufort, nekdanjem sedežu kardinala Beaufort, ki je igral pri zaslišanju Ivane odločilno vlogo. Slovesnosti sta se udeležila naslednika kardinala Beauforta — southwarski in portsmouthski škof in pa kot naslednik krivičnega sodnika Cauchona — škof iz Beauvaisja. Potomka Ivanine rodovine, 17 letna deklica, pa je zastopala Ivano d'Arc.

ČRNE ČRTE NA ŽENSKIH NOGAVICAH.

V Genovi so si tolmočili mladi fantje poziv oblasti, da naj si ženske oskrbe primernejšo modo in zlasti, da naj nosijo daljša krila, čisto po svoje. Vzeli so s seboj kose oglja in na ulicah so ustavili vsako žensko, ki je imela kratka krila. Prijeli so jo in na nogavicah so ji napravili črno črto, do katere bi moralo segati njeno krilo. Gospodične in gospe so protestirale, krič in vik je nastal na ulicah, razvili so se prepiri, katerim je napravila konec šele policija.

Ako se ti "Amerikanski Slovenec" dopade, povej to svo jim prijateljem in znancem in priporoči jim ga, da si ga naroče!

ZANIMIVOSTI

V kolikor vemo do danes, je drevo najstarejše živo bitje. Posebni starci te vrste so sekoje na ameriški obali Tihega morja, ciprese v Mehiki in drevesa "baobab" v vzhodni Afriki. Neka mehška cipresa, ki še sedaj raste v bližini Oaxaca, je stara približno 6000 let. Deblo ima premera nekaj manj kot 14 metrov. Če bi hotel natančno vedeti starost tega orjaka, bi ga morali posekati in prešteti kolobarje v debelu. Tega pa seveda ne bodo storili, dokler bo drevo živelo. Približno starost so mu pa določili, ko so ga primerjali z drugimi drevesi te vrste, ki so jih posekali. Sekvoja dočaka 5000 let starosti. Od živali živijo najdalje velike želve z otokov Galapagos, namreč 200 let. Karpi, sicer malo užitne ribe, žive 150 let v ribnikih. Papige v ujetništvu dosežejo 80 let. Od žuželk živi najdalje škrlat, namreč 17 let.

Za sladkor se moramo zahvaliti Arabcem. Arabski zdravniki so ga prvi rabili, in sicer kot zdravilo. Kot zdravilo je potem služil vse tja do srednjega veka in le premožni ljudje so si ga mogli privoščiti.

Dež pada, pa se pretvarja zopet v roso in oblake.

IZLET V DOMOVINO.

Vsem, ki so se do sedaj prijavili za izlet v staro domovino, kakor tudi vsem onim, ki se izleta vdeležiti nameravajo, se tem potom naznanja, da se bo odpotovalo iz New Yorka dne 24. julija.

Za izlet se je določilo brzoparnik parobrodne družbe CUNARD LINE.

"Mauretania". Brzoparnik "Mauretania" je znan kot najhitrejši parnik

na svetu. Za vožno preko morja rabi samo 5 dni. Parnik je moderno opremljen z vsemi za potnike potrebnimi udobnostmi.

Zaradi tega se obvešča vse one, ki so se za izlet že prijavili, da si preskrbe potrebne potne listine. Ako se pri tem potrebuje kakega pojasnila ali pomoči, naj se nižje podpisaneu blagovolji naznaniti.

Enako se obvešča tudi one, ki se do sedaj še niso prijavili, toda se nameravajo izleta vdeležiti, da to takoj nižje podpisaneu sporočijo in pošljejo **kavcijo \$25.00** da se jim preskrbi in zagotovi vožnji listek.

Cena vožnji je sledeča: Tretji razred: Iz New Yorka v Ljubljano ali Zagreb in nazaj \$206.00. (Pripomba: Ako se vožnji listek tretjega razreda kupi za tja in nazaj, si potnik prihrani nekaj nad \$50.00.)

Drugi razred: Iz New Yorka v Cherbourg \$157.50. Železniški vožnji listek drugega razreda iz Cherbourg v Ljubljano \$24.29.

Poleg tega plača vsaki potnik tudi \$5.00 vojnega davka. Nedržavlani pri povratku v Ameriko plačajo davek ali glavinarino \$8.00.

Glavni odbor Jednote mi je določil 5 do 6 tednov počitnic, ter mi tako dovolil, da se izleta osebno vdeležim. Ako se prijavi za izlet večje število članov in članic naše Jednote, bom poskušal urediti posle v glavnem uradu tako, da se bom izleta tudi jaz vdeležil. Če bo lepo število izletnikov, bomo v Ljubljani potem v družbi z našimi sobratmi in sestrami nahajajočimi se v stari domovini proslavili nekega dne 35 letnico obstanka naše Jednote. Obiskali bomo grob velezaslužnega in nepozabnega ustanovitelja naše Jednote pok. Rev. Šušteršiča, in tako bomo tudi obiskali razne dru-

ge znamenite in lepe kraje v naši slovenski domovini.

Torej vsi, ki se želite izleta vdeležiti, odločite se takoj in sporočite to kakor hitro mogoče na nižje podpisaneu. Naznanilu ali prijavi priložite tudi ček za \$25.00 kot kavcijo, za vožnji listek.

Na veselo svidenje na parniku "Mauretania" dne 24. julija 1929.

S spoštovanjem in pozdravi Josip Zalar, gl. tajnik. Joliet, Ill., 6. junija 1929.

ZAHVALA.

Barberton, O.

Darovali so pogorelem za vas Dolenje pri Jelsanah, Istra: Mr. Anton Cekada \$5.00; po \$3.00: Mr. Josip Ujčić, Mr. Mike Škerli; po \$2.00: č. z. župnik A. L. Bombach, Mr. & Mrs. Ujčić, Center St., Mr. & Mrs. John Debevc, Mr. & Mrs. John Spetich; po \$1.00: Mr. & Mrs. Jernej Penko, Mr. & Mrs. Andrej Likon, Mr. & Mrs. Luka Može, Mr. & Mrs. Josip Ujčić, Mr. & Mrs. Louis Novak, Mr. & Mrs. John Stopar, Mr. & Mrs. Anton Stopar, Mr. & Mrs. John Fidel, Mr. & Mrs. John Garlor, Mr. & Mrs. John Jankovich, Mr. & Mrs. Frank Likovich, Mr. & Mrs. Frank Spetich, Mr. & Mrs. Anton Gradsher, Hopacan Ave., Mr. & Mrs. John Ujčić, Mr. & Mrs. Geo. Sonoff, Mr. & Mrs. Rudolf Gainer, Mrs. Jennie Troha, Mr. Josip Ujčić ml., Mr. Frank Ujčić, Mr. Anton Ujčić, Mr. Frank Gorjup; po 50c: Mr. & Mrs. Anton Polh, Mr. & Mrs. Josip Jevc, Mr. & Mrs. John Meglič, Mr. & Mrs. Lovrenc Frank, Mr. & Mrs. Rudolf Knavs, Mr. Ignac Knavs, Mr. & Mrs. Matevž Zeleznik, Mr. & Mrs. Frank Čič, Mr. & Mrs. John Smrdel, Mr. & Mrs. Josip Hiti, Mr. & Mrs. Josip Biščak, Mr. & Mrs. Frank Doles, Mr. & Mrs. Martin Podnar, Mr. & Mrs. Geo. Lavtar, Mr. & Mrs. Josip Vodnol, Mrs. Frances Bertonec, Mr. Anton Kapel, Mr. Anton Križaj, Mr. John Mramor, Mr. Anton Šušelj; po 25c: Mr. Frank Dolinšek, Mr. F. S. Germ, Mr. Anton Pečnik, Mr. Louis Križaj, Mr. Frank Markovich, Mr. Louis Semrov, Mr. Pavel Dazoi; Mr. Andr. Serjak 20c, Mr. Josip Polšek 10c. — Skupno \$52.05.

Zgoraj navedena svota se je sovaščanom odposlala 3. junija t. l. na naslov g. Ivana Grabor, Dolenje h. št. 58, pošta Jelsane, Istra, V. G. Italia. Nižje podpisana nabralca in odposiljatelja se iskreno zahvaliva zgoraj navedenim darovalcem. — Pozdravi Josip Ujčić in Anton Čekoda.

Oglašuje se v listu, ki ima veliko cirkulacijo in to je vaš "Amerikanski Slovenec"!

S Cigareto ki je tako dobra kakor Camel zadošča priprosta resnica

CAMEL CIGARETE

ZAKAJ SO CAMEL BOLJŠE CIGARETE

Camel so napravljene iz izbranega tobaka, ki je rastel, bil upravljan in mešan s strokovnjaško pažnjo.

Camels so mile in lahke.

Okus Camel je blag in zadovoljiv.

Camels so hladne in okrepujoče.

Izrazitost Camels je vedno ugodna, bodisi v hiši, bodisi zunaj.

Ne utrujajo okusa ter ne puščajo po-okusa po cigaretah.

SIR H. RIDER HAGGARD:

KLEOPATRA

Iz angleščine prevlel: Jos. Poljanec.

Ko je moj oče, veliki duhoven, stopil v prvo vežo, je neka pevka, zapela s prijetnim glasom sveto pesem o Ozirisu, katero je spremljal zbor tisočero grl.

Ko je naposled petje utihnilo in je solnce zahajalo, je veliki duhoven vzdignil kip boga in ga držal pred množico, ki so se sedaj zbrale na dvoru templja. Tedajci se je vzdignil mogočen, radosten klic:

"Oziris, naše upanje; Oziris! Oziris!"

In ljudstvo je strgalo črno haljo s sebe in pod njo so se prikazala bela oblačila, ki so jih imeli pod črnimi, in se kakor en mož priklonilo pred bogom. S tem je bila slovesnost končana.

Zame pa se je obred šele pričel, kajti tista noč je bila noč moje vpletave. Odšel sem z notranjega dvora, se skopal in odšel, kakor je predpisano, oblečen v čisto platno v eno notranjih, a ne najbolj notranje svetilnice ter položil običajne daritve na oltar. Nato sem vzdignil roke proti nebu, ostal več ur v premišljevanju skušajoč, da s svetimi mislimi in molitvijo zberem svoje moči za mogočni trenutek preizkušnje.

Počasi so minevale ure v tišini templja. Naposled se odprla vrata in vstopil je moj oče Amenemhet, veliki duhoven, oblečen v bela oblačila in vodil za roko duhovna boginja Izide. Ker se je bil namreč poročil, se ni sam podajal v misterije svete boginje.

Vstal sem in stal ponižno pred njima. "Ali si pripravljen?" je rekel duhoven in vzdignil svetiljko, ki jo je imel v roki, tako da mi je njena svetloba razsvetljevala obraz. "O izvoljenec, ali si pripravljen gledati iz obličja v obličje glorio boginje?"

"Pripravljen sem," sem odgovoril.

"Dobro pomisli," je rekel iznova s slovesnim glasom, "to ni malenkost. Ako hočeš izpolniti to svojo poslednjo željo, vedi, kraljevi Harmakis, da moraš baš v tej noči za nekoliko časa umreti v mesu, ta čas, ko boš gledal duhovne stvari. In ako umrješ in se v tvojem sreju najde kako zlo, gorje ti, Harmakis, ko prideš naposled pred njo, zakaj diš življenja ne bo več vstopil skozi vrata tvojih ust, tvoje telo bo popolnoma poginilo; kaj pa se zgodi z ostalim svojim torej v resnici čist in brez vsake grešne misli? Ali si torej v resnici čist in brez vsake grešne misli? Ali si pripravljen biti vzeti k prsim nje, ki je bila, ki je in bo, in v vseh rečeh storiti njeno sveto voljo, pregnati vsako misel na pozemske ženske za nje, če ti tako ukaže in vedno delovati za njeno slavo, dokler naposled tvoje življenje ne odide k njenemu večnemu življenju?"

"Sem," sem odgovoril; "vodi me dalje."

"V redu je," je rekel duhoven. "Plemeniti Amenemhet, sama greva odotod."

"Zdravstvuj, sin moj," je rekel moj oče; (Po egipčanski veri sestoji človek iz štirih delov: telo dvojna ali astralna (zvezdna) oblika (ke), duša (bi) in iskra življenja, izvirajoča iz božanstva.) "bodi močan in bodi zmagošlaven med duševnimi stvarmi kakor boš zmagošlaven nad pozemskimi stvarmi. Oni, ki hoče v resnici vladati svet, se mora najprej povzdigniti nad svet. Mora biti eden z bogom, ker samo tako bo doznal skrivnosti božanstva. Ampak pazi se! Mnogo zahtevajo bogovi od njih, ki se drznejše stopiti v krog njihovega božanstva. Ako se obrnejo od nje-

ga, bodo sojeni po strožji postavi in bičani s hujšim bičem; kakršna je namreč njihova slava, taka je tudi njihova sramota. Zavaljo tega naredi svoje srce močno, kraljevski Harmakis! In ko boš spel po polih noči in stopil v najsveteljšo, pomni, da se bodo od njega, kateremu so bili dani veliki darovi, veliki darovi tudi zopet zahtevali. Sedaj pa — ako je tvoj duh v resnici pripravljen — pojdi, kamor meni še ni dano, da bi ti sledil. Zdravstvuj!"

Ko je moje srce pretehtavalo te pomenljive besede, sem za trenutek omahoval; saj sem lahko. Toda mene je prevela želja, da bi odšel v družbo svetih božanstev in zavedal sem se, da v meni ni zlobe in sem želel storiti samo ono, kar je pravično. Ker sem bil s tolikim naporom potegnil vrvice loka prav do svojih ušes, sem bil zavaljo tega voljan sprostiti puščico. "Vodi me naprej," sem zaklical z glasnim glasom; "vodi naprej, sveti duhoven! Jaz ti sledim!"

In odšla sva.

Šesta poglavje.

Vpeljanje Harmakisa v skrivnosti. — Njegovi prividi. — Kako je odšel v mesto, ki je na kraju smrti. — Izjave boginje Izide.

Molče sva odšla v svetilnico boginje Izide. Bilo je temno in prazno, samo slabotna luč iz svetiljke je medlo svetila po stenah z rezbarijami, kjer je sveta boginja v stotero podobah dojila svojega svetega otroka.

Duhoven je zaprl vrata in jih zapahnil. "Se enkrat vprašam," je rekel, "ali si pripravljen, Harmakis?"

"Se enkrat povem," sem odgovoril, "pripravljen sem."

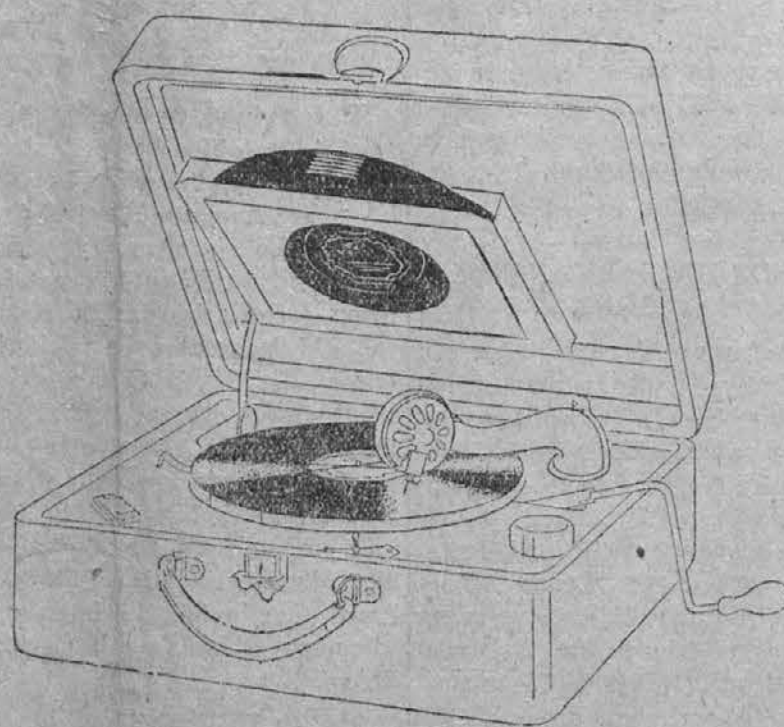
Nato ni več izpregovoril, pač pa je vzdignil roke v molitvi in me peljal do sredine svetilnice ter z urno kretnjo ugasil svetiljko. "Poglej predse, Harmakis!" je zaklical; in njegov glas je donel votlo v tem svečanem kraju.

Gledal sem, vendar nisem videl ničesar. Samo od vdolbine, ki se je nahajala visoko v tlemi, kjer je skrito sveto znamenje boginje, na katero jih sme le malo gledati, je prihajal nek glas kakor glas roštajočih protov. (Sistrum je godbeno orodje, posebno sveto Izidi; oblika in protja sestra je imelo mistični pomen.) In ko sem v strahu poslušal, sem videl orise svetega znamenja začrtane na temni zraku kakor da bi bili ognjeni. Viselo mi je nad glavo in hkratu roštalo. Ko pa se je zasukalo, sem razločno videl obličje matere Izide, ki je vrezano na eni strani ter pomeni neskončno rojstvo, in obličje njene svete sestre Neftis, ki je vrezano na drugi strani ter pomeni konec vsega rojstva v smrti.

Počasi se je obrnilo in je nihalo, kakor da bi kak tajnosten plesalec stopal po zraku nad menoj in ga v roki stresal. Naposled pa je svetloba izginila in rostanje prenehalo.

Tedajci se je na koncu izbe nenadoma zasvetilo in v tisti blede svetlobi sem gledal sliko za rečko. Videl sem starodavno reko Nil, ki se je valila po puščavah proti morju. Na bregovih ni bilo ljudi, sploh nobenega znaka o ljudeh, tudi ne templjev bogov. Samo divje ptice so se gibale po samotnem obličju Sirkorja in orjaške živali so bredle in se valjale po njegovih vodah. (Dalje prih.)

Na piknike in izlete vzemite GODBO seboj.

ROČNI GRAMOFON

je zabavno sredstvo, ki Vam bo nudilo resnični užitek pri vaši zabavi v prosti naravi.

Moderni ročni gramofoni so na višku dovršenosti. So male oblike, da ne delajo napotja niti na vlaku, niti na avtomobilu, lahke teže, da je celo otrok lahko nosi; pri vsem tem pa je njih glas jak in čist, da prekašajo vsako \$300.00 viktrola starejšega izdelka. Vse so ortofonično izdelane.

Kdor želi gramofon preproste oblike, a vendar zadovoljiv po glasu in trpežnosti, mu priporočamo Victor št. 2-35, ali Columbia št. 125. Cena je..... **\$25.00**

Elegantnejšo obliko, kabinet iz jekla, spravo za 10 plošč, ima ročna Viktrola št. 2-55; plošča se avtomatično sama ustavi, ko izteče. Cena..... **\$35.00**

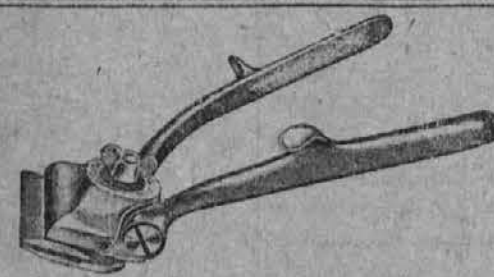
Najboljši izdelek ročnih gramofonov, ki Vam bo tudi na domu nadomeščala vsako viktrola večjega izdelka, dobite s št. 163, Columbia izdelka. Najmodernejša oprema. Cena..... **\$50.00**

Viktrole postajajo čimdalje bolj popularne. Nabavite si jo tudi Vi in pošljite naročilo za njo na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET.

CHICAGO, ILL.

Ako hočete biti v svoji hiši brivec, kupite si "Barbers Clippera", enakega kakor ga rabijo v BRIVNICI. Podpišite in pošlite \$2.63 in pošlali vam bomo "Barbers Clipper", poštnina plačana.

Ime .....

Naslov .....

Mesto .....

Naš naslov

Eichholzer & Co., Inc.
FOREST, CITY, PA.

Illington Studio

JOHN F. GLOMB, Prop.

FOTOGRAFSKI ZAVOD

2006 West 22nd Street (Near Robey St.)

Phone: Canal 1807.

Izdeluje vsakovrstne umetniške slike, ročno slikanje in povečanje.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Kdo ni mogel čakati?

V Mehiki je pred leti katoliška cerkev zaprla cerkve v protest zoper krivične zakone. Ko je papež pozval ves katoliški svet k molitvi za preganjanje mehiške katoličane, so se vsi katolikom sovražni elementi režali na vsa usta, med temi je bila tudi rdeča Prosveta. — Ampak celo Arthur Brisbane je tedaj menil, da katoliška cerkev lahko počaka. In čakala je katoliška cerkev, počakati pa očitno niso mogli mehiškanski mogočniki, ker vabilo na poravnavo spora je prišlo od strani katoliške cerkve. — Ako se ničesar ne doseže, cerkev lahko še dalje čaka. Ali vlada tudi?

Vozički, manj otrok, in več — pameti.

Menda izdelujejo na Angliškem mnogo otroških vozičkov, a "kšeft" gre slabo, ker ni otrok radi — kontrole, ki postaja tudi na Angliškem zelo moderna. Največjo tovarno ima neki J. W. Luckett, in ta mož je, po Molekovem opazovanju, najbolj hud na kontrolo. Biznes je biznes. Ako res trpi Luckettov biznes, kaj pa z delavci, ker sam ne bo vozičkov izdeloval? Ali delavci ne zaslužijo nobene besede? Bajepa je upregel pred bizniški voz Mr. Luckett tudi — cerkve, in tu začne g. Molek skakati. Pravi, da bi pri kontroli tudi trpel cerkveni biznes, ergo so cerkve hude na — kontrolo.

Argumentira: "V interesu biznisa cerkve je, da je čim več trpljenja in bede na svetu... Magično pranje duš v spovednici in vica h sicer prinaša precej, a to še ne zadostuje. Protestanti so zavrgli spovednico in vice, ker se jim, zdi ta graft le prekosmat, žanjejo pa na drug način. Vsi žanjejo pod hinavsko krinko "dobrotvornosti" in "telesnih del usmiljenja".

Dobijo jih katoličani radi spovednice in vice, in jih dobijo katoličani in protestantje radi "del usmiljenja". Spovednico in vice imenuje g. Molek "prekosmat graft". Radi spovednice proponiram: Blizu 35 let "graftam" jaz v spovednici. Kar g. Molek trdi, bo lahko tudi dokazal. Ako mi dokaže, koliko sem jaz skozi teh 35 let v spovednici "nagraftal", mu plačam za vsak cent najmanj dolar, in če hoče, še več. Na noge, saj se ne boji dolarjev! Pri vica h bi prišle v poštev kake maše. Pošten zaslužek je, ne kak graft. Zopet proponiram: Menjamo s plačami le za dva meseca, in jaz rad odstopim g. Moleku "graft" vic celega okroglega leta. Na noge z — biznesom!

Ampak "trpljenje in beda" je v interesu cerkve, in "hočejo, da beda ostane," ker bi drugače odpadel biznes z "deli usmiljenja". Stvar je tako nizkotna, da se človek le čudiš, kako mora kdo tako propasti, ko brea — dela usmiljenja. Pa hoče g. Molek to nizkotnost opravičiti s tem, da je baje cerkev z deli usmiljenja največja cokla, da ne pride do "novoga reda, ekonomskega preobrata". Argumentira tako-le: "Naj pride ekonomski preobrat, da ne bo več materialne bede med ljudmi, ne bo ubožnic in sirotin, ne bo privatnih bolnišnic, ne bo beračev, ki kažejo gnusne rane ali polomljene ude ob cestah, ko bo družba skrbela za zdravje in zadovoljnost vseh ljudi... Naj g. Molek reče, kar hoče, in naj kriči, kakor niu drago, vsaj katoliška cerkev nima nič proti takemu e-

konomskega preobratu, če je mogoč, in ga z deli usmiljenja ne zavira, niti ne delajo tega protestantje, a ni naloga katoliške cerkve, niti protestantovskih cerkva, da ta ekonomski red vpeljejo. Da ga zavirajo s tem, da lajšajo bedo z deli usmiljenja po sedanjih sirotišnicah, bolnišnicah... to bo trdil le kak zagrizenec prve vrste, ki ga srd do krščanstva slepi.

Kdaj pride ta ekonomski preobrat? Ali jutri? In če ne jutri, kaj med tem? Ali je g. Molek res na glavo padel, da misli, naj se v prospeh ekonomskega preobrata pomeče bolnike, starčke, sirote na cesto in se opusti kar čez noč vse delovanje krščanskega usmiljenja?

In preobrat sam! Ali se ni zgodil ta preobrat v Rusiji? Ali je tam za vse poskrbljeno, ali so izginili berači, sploh beda in trpljenje? Vem, da se morda čez noč ne more kaj takega zgoditi a v desetih letih bi se bilo moglo več kaj doseči, ko so pobrali kapital, a je izginil kakor kafra, in je neki komunist sam zatrjeval, da delajo v Rusiji za standard, da ima vsak najmanj — srajco. Le ne zidati gradov v zrak, ko sledijo takim "preobratom" same grde podrtije.

Mogočno poprašuje "sociolog in ekonom" Molek: "Kaj bo cerkev počela?" ako pride do ekonomskega preobrata.

Naj bo g. Moleku povedano, da je delovanje vsaj katoliške cerkve na polju krščanskega usmiljenja, toraj v bolnišnicah, sirotišnicah, v zavodih za stare ljudi... le slučajno, in ako vse to prevzame v svojo oskrb pri ekonomskem preobratu družba, bo za katoliško cerkev ostala neizpremenjena glavna in prva skrb, zveličanje duš, in če se zagovornikom ekonomskega preobrata posreči, da spravijo iz ljudi duše, ne samo, da jih morda taje, potem se lahko poprašuje: "Kaj bo cerkev počela?" Ampak takega ekonomskega reda, o kakršnem se sanja, nikoli ne bo v taki obliki, in najmanj bodo novi ekonomičarji ubili v ljudeh duše, ker je to nemogoče, s tajejem pa operira lahko vsak bebec.

"Cerkev hoče imeti reveže in trpine, da lahko kolekta in izkazuje "dobra dela usmiljenja" s tujimi žulji. To je njen biznes", tako pokne g. Molek, a pokne daleč v stran.

Ako res pride do tega, da ne bo več revežev in trpinov, in ne bo treba več kolektati, bo vsaj katoliška cerkev zapela slovesno hvalnico in rada zaprla vse sirotišnice in bolnišnice in zavetišča, a "biznes", če tako hočete, ne bo jenjal, ker njen "biznes" je povelje: "Idite in učite vse narode". In ta "biznes" bo ostal, naj pride potem ta ali drugi ekonomski preobrat.

Ker pa ekonomskega preobrata ni, in je beda in trpljenje preveč, bo cerkev vključ vsem klevetam "kolektala", in če kak J. D. Rockefeller podari kardinalu Hayesu za dobrotnorke organizacije nekaj, je g. Moleku prosto, da ropoče o kapitalizmu in zvezi s kapitalizmom in supersticijo, saj je več materialne bede med ljudmi, ne bo ubožnic in sirotin, ne bo beračev, ki kažejo gnusne rane ali polomljene ude ob cestah, ko bo družba skrbela za zdravje in zadovoljnost vseh ljudi... Naj g. Molek reče, kar hoče, in naj kriči, kakor niu drago, vsaj katoliška cerkev nima nič proti takemu e-

Takih Judežev in godrnjačev ne bo nikoli zmanjkalo. Ako je g. Moleku "usmiljenost" teater, potem je njegova kontrola gola norišnica.

SIRITE "AMER. SLOVENCA"

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

DOBRO

delo, postrežbo
in nizko ceno
dobite pri nas!

Pišite nam po cene
predno oddate
naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim društvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobena naročila preveliko, nobeno premal.